

Voorzitter

motie, gelet op de verhouding tussen de fracties, een uitslag kent van 75-75. Ik constateer wederom dat geen leden de zaal hebben verlaten of zijn binnengekomen. Ik vraag daarom toestemming om ook de uitslag van deze stemming vast te stellen op basis van de eerste hoofdelijke stemming, dat wil zeggen 69 stemmen voor en 70 tegen, zodat de motie is verworpen.

De heer **De Wit** (SP): Ik kan mij vergissen, maar ik dacht dat de heer De Nerée tot Babberich was vertrokken.

De **voorzitter**: Als het zó gaat, is dat geen verantwoorde manier van stemmen. Ik bedoel dit niet als verwijt, maar bij onduidelijkheid gaan wij over tot een hoofdelijke stemming.

Vóór stemmen de leden: Eerdmans, Eijssink, Fierens, Van Gent, Gerkens, Halsema, Van der Ham, Hamer, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Van Heteren, Huizinga-Heringa, Kalsbeek, Kant, Karimi, Koenders, Koşer-Kaya, Kraneveldt, Kruijssen, Van der Laan, Lambrechts, Lazrak, Leerdam, Noorman-den Uyl, Roefs, Rouvoet, Samsom, Slob, Smeets, Straub, Stuurman, Timmer, Timmermans, Tjon-A-Ten, Tonkens, Varela, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verdaas, Vergeer, Klaas de Vries, Waalkens, De Wit, Wolfsen, Adelmund, Albayrak, Arib, Van As, Azough, Bakker, Boelhouwer, Van Bommel, Bos, Van den Brink, Bussemaker, Crone, Van Dam, Depla, Van Dijken, Dijkma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteijn en Duyvendak.

Tegen stemmen de leden: Van Egerschot, Eski, Ferrier, Van Fessem, Geluk, De Haan, Van Haersma Buma, Haverkamp, Hessels, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Jager, Joldersma, Jonker, Koomen, Koopmans, Kortenhorst, De Krom, Van Lith, Luchtenveld, Mastwijk, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Nijs, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Schippers, Schreijer-Pierik, Smilde, Sniijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Szabó, Veenendaal, Verburg, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Bibi de Vries, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen, Van Aartsen,

Aasted Madsen-van Stiphout, Algra, Atsma, Van Baalen, Balemans, Van Beek, Blok, Van Bochove, Brinkel, Bruls, Buijs, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Dezentjé Hamming en Van Dijk.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met 70 tegen 69 stemmen is verworpen.

In stemming komt de motie-De Wit (19637, nr. 949).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de PvdA, de Groep Lazrak, D66 en de Christen-Unie voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Huizinga-Heringa c.s. (19637, nr. 950).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de LPF tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen** over moties, ingediend bij het debat over de **Wet maatschappelijke ondersteuning (29538), te weten**:

- de motie-Tonkens c.s. over concrete en meetbare criteria voor pilots (29538, nr. 23);
- de motie-Tonkens c.s. over het onderwerpen van het wetsvoorstel WMO aan een emancipatie-effectrapportage (29538, nr. 24);
- de motie-Verbeet/Tonkens over beoordeling van pilots op de mate van ontschotting (29538, nr. 26).

(Zie vergadering van 23 juni 2005.)

In stemming komt de motie-Tonkens c.s. (29538, nr. 23).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Tonkens c.s. (29538, nr. 24).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van

de SP, GroenLinks, de PvdA, de Groep Lazrak, D66, de VVD en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Verbeet/Tonkens (29538, nr. 26).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de Groep Wilders tegen deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

Mevrouw **Tonkens** (GroenLinks): Voorzitter. De staatssecretaris heeft aanvaarding van de moties op stuk 29538, nr. 23, en op stuk 29538, nr. 24, ontraden. Nu deze moties zijn aangenomen, zouden de indieners graag een brief ontvangen waarin zij aangeeft hoe zij deze moties zal uitvoeren.

De **voorzitter**: Dat verzoek is gehoord en zal worden doorgegeven.

Aan de orde is het opmaken van een **voordracht van drie kandidaten ter vervulling van een vacature in de Hoge Raad (30163)**.

De **voorzitter**: Ik stel voor om, in afwijking van het Reglement van Orde, niet schriftelijk te stemmen en met toepassing van de regeling vastgelegd in Kamerstuk 24663, de voordracht conform het voorstel van de vaste commissie voor Justitie als volgt vast te stellen:

1. prof. mr. W.D.H. Asser;
2. prof. dr. M.W.C. Feteris;
3. mr. C.E. Drion.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde is de **benoeming van de Nationale ombudsman**.

De **voorzitter**: Ik stel voor om, in afwijking van het Reglement van Orde, niet schriftelijk te stemmen en met toepassing van de regeling vastgelegd in Kamerstuk 24663, conform het voorstel van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties prof. dr. A.F.M. Brenninkmeijer te benoemen tot Nationale ombudsman.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Voorzitter

De **voorzitter**: Dan is bij dezen prof. dr. Brenninkmeijer benoemd tot Nationale ombudsman. Namens de Kamer feliciteer ik hem daarmee van harte.

De heer **Rouvoet** (ChristenUnie): Voorzitter. Voor de volledigheid wil ik iets rechtzetten. De fractie van de ChristenUnie wil bij het wetsvoorstel Afgeschermde getuigen (29743) geacht worden, tegen amendement op stuk nr. 18 te hebben gestemd.

De **voorzitter**: Hiermee is dit opgenomen in de Handelingen. Dit kan de uitslag van de stemmingen niet veranderen. Overigens zou het niet hebben uitgemaakt.

De vergadering wordt van 16.00 uur tot 16.05 uur geschorst.

Aan de orde is het debat over de **Voorjaarsnota 2005 met bijbehorende suppletoire begrotingen (30105)**.

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**: Zoals u weet, doen wij vanmiddag de eerste termijn van de kant van de Kamer.

□

De heer **Crone** (PvdA): Voorzitter. Het is plezierig om weer eens met de minister te spreken over hoe de economische ontwikkeling ervoor staat. Uiteraard nemen wij in de Voorjaarsnota niet alleen het lopende jaar 2005 onder de loep, maar ook een voorschot op de economische ontwikkeling en het beleid voor 2006 dat wij het liefst zouden willen hebben. Ik moet vaststellen dat de woordvoerders vanochtend in de kranten over elkaar heen rolden met beloften aan de burgers over lastenverlichting en andere uitgaven. Ik ben wel benieuwd hoe dit debat afloopt, want er zaten beloften in die de coalitiepartijen soms al twee jaar doen, bijvoorbeeld over het schoolgeld of kinderopvang. Dit is op z'n minst de derde keer, dus ik zou zeggen: belofte maakt schuld.

De kern van het debat in deze periode is het vertrouwen. De economie zal alleen kunnen herstellen als de burgers vertrouwen hebben. Dat veronderstelt dat de overheid zekerheden en een heldere, aansprekende toekomstvisie biedt,

maar het ontbreekt bij dit kabinet helaas aan beide. Het achterblijvende herstel van de economie kan niet alleen worden geweten aan de internationale conjunctuur, want Nederland is voor het derde opeenvolgende jaar hekkensluiter in Europa. Wij moeten op z'n minst pogen om in de middenmoot te komen en dat vergt toch echt een actief overheidsbeleid. De economie dreigt nu in langdurige stilstand terecht te komen.

Natuurlijk zijn de mensen onzeker, omdat er veel hervormingen tegelijk op hen afkomen. Dat is niet verwonderlijk. De komende maanden zal er heel veel op de mensen afkomen: de invoering van de Awir, die ziet op herziening van regelingen voor huursubsidie, kinderkortingen, zorgtoeslag en kinderopvang, de WAO, de WW, VUT, prepensioen- en levensloopregelingen. Daarna komen ook nog de WMO en de studieregelingen. Iedereen begrijpt dat zoveel hervormingen tegelijk de onzekerheid aanwakkeren.

Als je hervormingen hebt, is het voor een deel onvermijdelijk dat er een tijdelijke onzekerheid is, maar ik wil de minister voorhouden dat er een fundamentele onzekerheid insluipst en dat mensen bij al deze voorstellen ook fundamenteel onzeker zullen blijven. Door de terugtrekkende overheid, die door de minister-president altijd eigen verantwoordelijkheid wordt genoemd en door de liberalen meer marktwerking, is het steeds duidelijker dat mensen bij eventualiteiten minder gedekt worden door voorzieningen die vroeger geregeld waren in de verzorgingsstaat. Het is volstrekt logisch dat mensen denken: ik ga maar wat extra sparen, want dan heb ik een buffer, als mij iets overkomt.

Ik houd de minister graag voor dat de mensen niet dom zijn en de boodschap van het kabinet heel goed hebben begrepen. Zij anticiperen op wat het kabinet van ze verwacht. Meer marktwerking betekent meer onzekerheid. Iedere liberale markteconoom zal dat begrijpen. Ik zie minister Zalm al bijna glimmen, want hij zal dit beeld in zijn antwoord moeten bevestigen.

De tucht van de markt betekent dat je soms op de blaren moet zitten. Je kunt goed kiezen en dan heb je een voordeel, maar je kunt ook pech hebben, als je niet het goede verzekeringspakket hebt afgesloten of je niet voldoende hebt ingedekt

voor een WW- of levensloopvoorziening. Dan moet je op de blaren zitten. Een liberaal zal zeggen: dat hoort zo, dat is de tucht van de markt. Ik ben benieuwd of het CDA langzamerhand nog wel gelukkig is met deze lijn. Dat is een fundamentele onzekerheid die veel dieper zit en langer zal duren dan de tijdelijke onzekerheid die je altijd hebt bij hervormingen. Dat veroorzaakt dat wij nog vele jaren, zeker de komende twee of drie jaar, met die onzekerheden zullen zitten.

Toch kan het ook anders. Het kabinet, de premier voorop, verwijst vaak naar hoe het onder premier Lubbers ging. Hij slaagde er in de periode 1982-1984 in om fors te snijden in de overheidsuitgaven en zelfs in de portemonnee van de burgers door kortingen op uitkeringen en ambtenarsalarissen, maar toen was er kennelijk wel vertrouwen bij de burgers dat dit zou leiden tot een betere en sterkere economie en sociale zekerheid op langere termijn. Mensen gingen toen wel extra consumeren en minder sparen, terwijl zij ook toen in de portemonnee werden geraakt. Men durfde toen wel een voorschot op een betere toekomst te nemen en bij dit kabinet juist niet. Natuurlijk speelt ook een rol dat dat kabinet succesvol probeerde om een sociaal akkoord te sluiten. Dit kabinet heeft alleen maar ruzies gemaakt met de sociale partners. Vervolgens is een sociaal akkoord gesloten waarvan de werkgeversvoorman gisteren in de krant heeft gezegd dat het sociaal akkoord en alle cao-onderhandelingen eigenlijk alleen maar waren gericht op het repareren van het slechte beleid van het kabinet en van het geschonden vertrouwen in het kabinet. Het was dus een sociaal akkoord dat, in tegenstelling tot het akkoord van Wassenaar, geen vernieuwing heeft opgeleverd, maar het wantrouwen in het kabinet alleen maar heeft bevestigd. Dat werkt allemaal door in negatieve consumptie, extra besparingen en gebrek aan vertrouwen van de burgers in de economische toekomst.

Uiteraard speelt bij de toegenomen besparingen c.q. bij de achterblijvende consumptie ook een belangrijke rol dat de mensen eenvoudigweg ook in hun portemonnee geraakt zijn. De portemonnee was eenvoudig leeg, zeker bij de lage inkomens en de middeninkomens,